

■ Падзея

Чалавек сваёй справы

У Мінску ўзнагародзілі найлепшых топ-менеджараў

Найлепшых кіраўнікоў айчынных і замежных кампаній па версіі бізнес-часопіса «Дело (Восток+Запад)» назвалі падчас конкурсу «Чалавек сваёй справы — 2018». Пераможцаў вызначылі ў 15 намінацыях, а асаблівасцю сёлетняга мерапрыемства стала вялікая колькасць прадстаўнікоў з рэгіёнаў.

Сярод лаўрэатаў — кіраўнікі прадпрыемстваў, якія ў дадатковым прадстаўленні не маюць патрэбы: генеральны дырэктар прамысловяга гіганта Беларусі ААТ «БелАЗ» — кіруючая кампанія «БелАЗ-Холдынг» **Пётр ПАРХОМЧЫК**, генеральны дырэктар ААТ «Магілёўліфтмаш» **Барыс КАВАЛЕЎСКИ**, дырэктар ААТ «Віцебскі мясакамбінат» **Віктар ПАЗНЯК**, генеральны дырэктар ААТ «Барысаўскі завод медыцынскіх прэпаратаў» **Вігаль ДЗЕРАШ**, старшыня праўлення ААТ «Статусбанк» **Уладзімір ДРАГУН**, дырэктар ААТ «КБ Радар» — кіруючая кампанія холдынга «Сістэмы радыёлакацыі»

Ігар САДОЎСКИ, дырэктар ААТ «Світанак» **Юрый ЛУКАШЭВІЧ**, дырэктар ААТ «Тураўскі малочны камбінат» **Вольга ЛУЦКО**.

Кожнае з названых прадпрыемстваў дасягнула поспехаў і мае свае падставы для гонару. Прадукцыя на паўмільярда долараў паставіў на экспарт за палову бягучага года БелАЗ, і да канца года плануе гэту лічбу падвоіць. Геаграфія яго экспарту — 75 краін свету, і сёння прадпрыемства скарае Афрыканскі кантынент, беларускія самазвалы працуюць у ПАР, Зімбабвэ і Марока. Больш за 270 найменняў лекавых сродкаў 12 фармакалагічных груп вырабляе Бары-

саўскі завод медыцынскіх прэпаратаў, а кожная чацвёртая ўпакоўка лекаў у Беларусі выраблена на гэтым прадпрыемстве. Амаль палова айчыннага экспарту лекавых сродкаў — 47% — прыпадае на долю барысаўскага вытворцы, сёння яго прэпараты прадаюцца ў 22 краінах свету. Больш за 20 краін свету — такая геаграфія паставак прадпрыемства «Магілёўліфтмаш», якое сёння таксама актыўна асвойвае Афрыканскі кантынент.

Таксама лаўрэатамі конкурсу сталі генеральны дырэктар ААТ «Гомельбудматэрыялы» **Станіслаў ЖУМАТЭРЫЯЛЫ**, дырэктар ААТ «Пружанскі завод радыё-дэталей» **Віктар КАЛІХ**, старшыня ГА «Беларускае таварыства ацэншчыкаў» **Мікалай ТРЫФАНАЎ**, дырэктар ААТ «Спецжалезабетон» **Васіль БАСЕВІЧ**,

дырэктар «Новага радыё» **Уладзімір БОГДАН**, генеральны дырэктар турыстычнага прадпрыемства SOLVEX **Аксана БІЧУН**, генеральны дырэктар РУП «Магілёўаблгаз» **Аляксей КУШНАРЭНКА**.

Як адзначыла в. а. генеральнага дырэктара — галоўнага рэдактара часопіса «Дело (Восток+Запад)» **Вольга ЖДАНОВІЧ**, найлепшых топ-менеджараў вызначаў рэдакцыйны савет часопіса, куды ўваходзяць аўтарытэтных беларускія прадпрыемальнікі, эканамісты, грамадскія дзеячы. Вылучалі кандыдатуры прадпрыемальніцкія саюзы, міністэрствы і грамадскія аб'яднанні дзела-вых людзей. Сёлета рэдакцыйны савет прыйшлося зрабіць няпросты выбар з больш чым сотні кандыдатур.

Алена КРАВЕЦ

Плаціць за «камуналку» будзем па-новаму...

Зніжкі на ацяпленне

Будзе рэалізаваны новы падыход да разлікаў за спажыванне цяпла. З 1 студзеня бягучага года ва ўсіх новых дамах жыхары абавязаны праводзіць разлікі за цеплавую энергію па паказаннях прыбораў індывідуальнага ўліку. Пасля ўступлення пастановы ў сілу стымул для абсталявання жылых памяшканняў прыборамі ўліку з'явіцца і ў жыхароў дамоў старэйшага пакалення. Тыя, хто ўстанавіць за свой кошт такія прыборы, пры аплаце рахункаў за спажываную энергію на працягу трох гадоў атрымаюць 10-працэнтную зніжку.

Асобная размова пра дамы, якія ўжо абсталяваны прыборамі ўліку, але частка іх жыхароў так і не адважылася пакуль карыстацца дадзенымі тэхнічнымі сродкамі пры разліках. Зразумела, што за час вымушанай бяздзейнасці сістэмы маглі стаць няспраўнымі, некаторыя з іх патрабуюць правядзення працэдуры паверкі, кошт якой складае каля 70 рублёў. Так што абсталяванне, на якое калісьці былі патрачаны грошы, ператварылася ў непатрэбны атрыбут. Зніжку ў 5% на аплату цяпла атрымаюць тыя, хто прыкладзе яго ў парадак на працягу трох гадоў у якасці кампенсацыі за панесеныя выдаткі.

Тыя ж, хто па-ранейшаму збіраецца ігнараваць магчымасць разлікаў за цяпло па паказаннях індывідуальных прыбораў, рызыкуюць трапіць у катэгорыю безуліковых спажываўцоў з усімі фінансавымі наступствамі.

Не плаціць за смецце, якога няма

Абходжанні з цвёрдымі камунальнымі адходамі адносіцца да асноўных жыллёва-камунальных паслуг, і нават адмова ад заключэння дагавора не вызваляе ад гэтай паслугі. Дадзеная норма абмеркаванню не падлягае, але ў гарадскіх жыхароў, якія маюць дачы, узнікае справядлівае пытанне: працяваю на лецішчы максімум тры месяцы, а плаціць трэба круглы год. Зараз ад вывазу смецця можна будзе адмовіцца. На час. Але не ўсім.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Пастанова прадугледжвае магчымасць прыпынення аказання дадзенай паслугі на тэрмін да шасці месяцаў у календарным годзе. Для гэтага трэба звярнуцца з заявай у арганізацыю, якая ажыццяўляе вываз адходаў або робіць разлік і налічэнне платы. Асабліва трэба падкрэсліць, што дадзена норма датычыцца аднакватэрных, блакіраваных жылых дамоў, у якіх адсутнічаюць зарэгістраваныя па месцы жыхарства грамадзяне.

Камусьці — двухадрасная субсідыя

Асобныя жыхары зараз атрымаюць права рабіць аплату за паслугі электра- і газазабеспячэння па субсідаваных тарыфах у двух жылых памяшканнях: па адрасе абавязковай рэгістрацыі па месцы жыхарства і рэгістрацыі па месцы знаходжання. Прычым другі адрас можна выбраць па жаданні: усё роўна, што гэта — кватэра ў іншым горадзе, дача або дом у садовым таварыстве. Але рабіць гэта могуць толькі непрацуючыя пенсіянеры, а таксама асобы, якія маюць права на льготы па аплаце ЖКП, або інваліды 3-й групы.

Дадзеную норму можна назваць праявай сацыяльнай палітыкі, адзначае партал gkx.by, хоць ёсць у гэтым рашэнні і эканамічная справядлівасць. Дапусцім, пенсіянер ці іншы льготнік працоўнымі адносінамі не звязаны і можа цёплы час года праводзіць у вёсцы ці гарадскім пасёлку, а на зіму перабірацца ў добраўпарадкаваную кватэру. Раней па адным з двух адрасоў ён вымушаны быў аплачваць паслугі па эканамічна абгрунтаваных тарыфах. Але ж ад пераезду сума спажывання электраэнергіі або газу ў двух памяшканнях не зменіцца.

Асобны кранік на паліў агарода

Норма спажывання вады для аплаты па субсідаваных тарыфах складае 140 літраў у суткі на чалавека, і эканомныя грамадзяне цалкам укладваюцца ў дадзены ліміт. Але гаспадарам індывідуальных дамоў, якія трымаюць жыллё, а летам вымушаныя паліваць агароды, краны даводзіцца адкрываць значна часцей. Страшнага ў гэтым ні-

чога няма, паколькі перарасход вады акупляецца атрыманай сельскагаспадарчай прадукцыяй. Спрэчны момант заключаецца ў іншым.

У гарадской кватэры вада з сеткі зліваецца ў каналізацыю, а значыць, і плата за водаадвядзенне бярэцца суразмерна. А вось пры паліве агарода і паенні жывёлы дадаткова нагрукі на каналізацыйныя сеткі няма. Пастановай гэта пытанне ўрэгулявана: трэба толькі ўстанавіць асобны прыбор уліку, які кантралюе расход вады на паліў і ўтрыманне жывёлы, і гэты аб'ём вады будзе выключацца з платы за паслугу водаадвядзення.

Пераплацілі?

Вернуць «жывыя грошы»

У выпадку памылковага ўнясення лішніх сум за спажытыя жыллёва-камунальныя паслугі па жаданні жыхаря яму вернуць розніцу, калі ён звернецца з заявай у арганізацыю. Разам з заявай неабходна будзе таксама прадставіць дакумент, які сведчыць асобу, і плацежныя дакументы, якія пацвярджаюць факт аплаты. Нагадаем, што раней лішнія сумы не вярталіся, а спісваліся ў лік будучых плацяжоў.

Далата за тры месяцы, а не за тры гады

У дакуменце прапісаны парадак ліквідацыі дапушчаных выканаўцам памылак, у выніку якіх прыходзіцца дадаткова налічаць плацельшчыку пэўныя сумы. Цяпер гэта магчыма зрабіць толькі за тры месяцы. Раней тэрмін быў значна большы — тры гады. За такі час недаплачаныя сумы часам вырасталі да астранамічных памераў, і ў выпадку выяўлення хібаў чалавек вымушаны быў напружваць сямейны бюджэт, што выклікала справядлівыя нараканні. Бо вінаваты ў падобнай сітуацыі не плацельшчык, а спецыяліст, які няправільна зразумеў заканадаўства ці не звярнуў увагі на нейкі нюанс.

З іншага боку, тэрмін даўнасці застаецца такім жа (тры гады) у выпадках, калі недастатковае налічэнне ажыццяўлялася па віне плацельшчыка. Напрыклад, калі памяняўся ўласнік, а пра гэта не было своечасова паведамлена.

Сяргей КУРКАЧ.

■ Экспертыза

ХТО «ЧАСТУЕЦЦА» АНТЫФРЫЗАМ?

У канцы сакавіка краіну ўзрушыла здарэнне, якое адбылося ў Слуцку. Адзін за адным у цэнтральную раённую бальніцу горада былі шпіталізаваны пяць чалавек. Яны паспелі расказаць, што знайшлі на звалцы бутэльку з невядомай вадкасцю, якую і распілі. І праз некалькі гадзін памерлі...

Здавалася б, праблема атручэння алкагольнымі сурогатамі павінна адысці ў мінулае. Татальнага «сухога закону» ў Беларусі няма, ды і для таго, каб купіць спіртное, таксама не трэба шмат грошай ці прыходзіць да крамы пасля абеду, як у часы перабудовы. Але, нягледзячы на гэта, і цяпер некаторыя аматары моцнага «частуюцца» тэхнічнымі вадкасцямі. Праўда, гэты «ласунак» з вялікай доляй імавернасці становіцца апошнім у жыцці.

А пасля яго рэшткі трапляюць на разбор да спецыялістаў. Адзін з іх — **дзяржаўны медыцынскі судовы эксперт аддзела агульных экспертызаў № 2 Упраўлення судовых экспертызаў па горадзе Мінску Наталля ГЛІНСКАЯ**, якая даследуе небяспечныя вадкасці ўжо каля дваццаці гадоў.

— Яны складаюць прыкладна дзясятую частку ад агульнай колькасці атручэнняў. Пераважная большасць такіх здарэнняў прыходзіцца на этылавы спірт і рэшта — на сурогаты алкаголю. Увогуле ж яны — гэта спіртзмяшчальныя вадкасці, якія ўжываюцца ў побыце і выкарыстоўваюцца для тэхнічных патрэб. Яны не прыдатныя для спажывання і дзеляцца на сапраўдныя і несапраўдныя. Сапраўдныя — тыя, якія змяшчаюць этылавы спірт. Гэта — настойкі пустырніку, глогу. У склад несапраўдных жа ўваходзяць або метылавы спірт, або этыленгліколь. Метылавы спірт, напрыклад, змяшчаюць растваральнікі, антыфрыз, шклоамывальнікі. А вось этыленгліколь — адзін з кампанентаў тармазной вадкасці аўтамабіляў і антыфрызу.

Раней у гэты сумны спіс уваходзіла таксама і палітура. Гэтая вадкасць выкарыстоўвалася падчас аддзелкі мэблі. Распазнаць яе вельмі проста — дзякуючы савецкай мэблі, якая пры належным доглядзе мае ледзь не люстрыны бляск. Палітура мае складаны хімічны састаў — фактычна гэта смалісты рэчывы ў спіртавым раствору. Гэта і спакушала тых, хто працаваў на мэблевай вытворчасці, спажываць палітуру не толькі для націрання мэблі, але і ўнутр.

Але цяпер спажыванне палітуры, як кажуць, пераральным шляхам адышло ў нябыт. Як, зрэшты, і ласьёнаў з адэканомамі. На змену ім прыйшлі «фуфырыкі» з настойкамі лекаў.

Клін клінам выбіваюць

— Сурогаты і алкаголь процілеглыя па часе дзеяння. Этылавы спірт усмоктваецца ў кроў павольней за сурогаты. І распадаецца хутчэй, у той час як сурогаты там могуць цыркуляваць вельмі доўга. Больш за тое, менавіта прадукты распаду сурогатаў і атручваюць арганізм. Каб выклікаць сур'ёзныя парушэнні, патрэбна ўсяго толькі 7 мілілітраў метылавага спірту. Смяротная доза пачынаецца ад 50 мілілітраў. У этыленгліколю «запас трываласці» крыху большы — пры 50 мілілітрах чалавек атрымае атручэнне, пры ўжыванні ста — не выжыве.

Цікава, што антыдотам метылавага спірту з'яўляецца... звычайны этанол. Таму пры атручэнні метаналам менавіта яго «зарадзяць» у кропельніцу. І будучы перапампоўваць, пакуль канцэнтрацыя не дойдзе прыкладна да трох праміле. Вядома ж, пры гэтым пастаянна будуць браць кроў на аналізы. Менавіта з-за гэтай «канкурэнцыі» метылавага і этылавага спірту і назіраецца цікавая сітуацыя, калі ў адных людзей смяротнае атручэнне, напрыклад, пасля распіцця шклоамывальніка адбываецца хутка, а іншыя могуць пра жыць і некалькі дзён. Свой адбітак, канешне, накладваюць хуткасць метабалізму і камплекцыя чалавека.

— Быў выпадак, калі ў бальніцу хуткай медыцынскай дапамогі прывезлі адрасу трох чалавек, якія распівалі нейкую вадкасць. Аналізы паказалі наяўнасць метылавага спірту. З гэтай кампаніі двое памерлі — адбылося кровазліццё ў мозг, а трэці ўсё-такі выжыў.

Сам метылавы спірт падобны да этылавага — ён такі ж бескаляровы, мае амаль такі ж пах. А вось этыленгліколь — вадкасць вязкая.

— Якая самая моцная ступень ап'янення была вамі зафіксавана?

— Калі мы яшчэ працавалі стажорамі, та была прызначана судовая-медыцынская экспертыза па дваінным забойстве. Нехта забіў маці і дачку. Як правіла, эксперт мусіць адказаць — ці ўжывала ахвяра незадоўга перад смерцю алкаголь? І вось адна проба паказала нейкія фантастычныя вынікі, другая... Адным словам, усе пробы паказалі адно і тое ж — у маці было зафіксавана 11,5 праміле алкаголю, у дзяўчыны — 7. Што менавіта і колькі яны пілі, так і засталася загадкай.

— Што не рэкамендавана рабіць пры атручэнні спіртам або сурогатамі?

— Выклікаць рвоту, калі парушана прытомнасць. Рвотныя масы могуць трапіць у дыхальныя шляхі. Для гэтага і выкарыстоўваецца прамыванне страўніка ў стацыянары з зондам. Таксама нельга пацярапела абліваць халоднай вадой. Алкаголь павышае тэмпературу цела, і з-за рэзкага кантрасту чалавек можа проста знепрытомнець.

Валяр'ян ШКЛЕННІК